

Воронюк І. В. Коротич Л. Г.*

ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті авторами надані результати формувального етапу дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня з теми «Дидактико-методична система розвитку дитячої творчості у межах навчально-виховного процесу дошкільного та загальноосвітнього навчального закладу».

Соціальні та економічні зміни, які відбуваються в Україні, інтенсифікували інноваційні процеси, створили нові можливості для індивідуалізації, гуманізації, гуманітаризації освіти. Сьогодні розроблені нові освітні стандарти, іде процес відновлення й перегляду змісту освіти, а також впроваджуються нові педагогічні підходи до навчання, сучасні педагогічні інформаційно-комунікаційні технології.

В умовах реформування освіти України особливо гостро постає проблема формування особистості школяра, його здібностей і особливостей. Соціуму необхідні учні, готові змінюватися і пристосовуватися до нових потреб життя, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя. Перед учителями постало важливе завдання: підготувати дітей до дорослого життя так, щоб вони не втратили моральних орієнтирів, знайшли сенс життя, змогли найефективніше реалізувати свої здібності й переконання.

У цих умовах від педагога вимагається високий рівень професійної компетентності й інтелектуальної культури, самовизначення, здатності здійснювати свою діяльність у дусі толерантності й самооцінки.

Учитель має допомогти учням в оволодінні технологією життєтворчості, створити умови для розвитку потенціалу, самопізнання, самооцінки, самореалізації, інтеграції до самокультурного простору. Він має ще володіти надзвичайно важливим логічним арсеналом: методами аналізу, синтезу, абстрагування й узагальнення, уміннями доводити, робити правильні висновки, приймати обґрунтовані раціональні рішення, тобто бути компетентною та інтелектуально вихованою особистістю.

* © **Воронюк І. В. Коротич Л. Г.**

Для досягнення успіху в соціумі учень повинен володіти вміннями мислити, добувати й переробляти інформацію, виділяти в ній основне й другорядне, мати розвинуте поняттєве мислення (гнучкість, дивергентність, критичність, самостійність, уміти аналізувати ситуацію, адекватно оцінювати та реагувати на результати, уміти конструктивно взаємодіяти з іншими, що характеризується високою дисципліною розуму й означає уміння аргументовано доводити точку зору й переконати в її правильності [3; 4; 5].

На реалізацію цих завдань спрямована дослідно-експериментальна робота всеукраїнського рівня за темою «Дидактико-методична система розвитку дитячої творчості в межах навчально-виховного процесу дошкільного та загальноосвітнього навчального закладу» (наказ Міністерства освіти і науки України № 843 від 27.07.2012 року), у якій беруть участь чотири школи та два дошкільних заклади Херсонської області. Науковий керівник дослідження Митник О. Я. – автор педагогічної ініціативи, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки й психології національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова; науковий консультант дослідження Воронюк І. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти й психології КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради; методичний консультант Кірічук Т. В. – завідувач відділу дошкільного виховання та початкового навчання КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Відповідно до програми експерименту мета дослідження полягає у розробці, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці дидактико-методичної системи розвитку дитячої творчості в межах навчально-виховного процесу дошкільного та загальноосвітнього навчального закладу, вихованні особистості учня-творця, учня, спроможного у своїй подальшій життєдіяльності створювати матеріальні й духовні цінності, змінювати на краще суспільне життя й себе, аналізувати й оцінювати наслідки цих змін, доводити цінність власних думок іншим людям. Згідно з планом роботи та метою дослідження визначені наступні завдання:

НАУКА – ШКОЛІ

– вивчити та проаналізувати стан розробки проблеми дитячої творчості в навчально-виховному процесі, психолого-педагогічній та методичній літературі;

– вивчити сутність та співвідношення змісту понять «Поняттєве мислення», «Творче мислення», «Дивергентне мислення»;

– вивчити зміст, структуру та показники сформованості особистості учня-діяча та особистості вчителя як конкурентоспроможного фахівця;

– здійснити діагностування та анкетування учнів на предмет виявлення стану сформованості мотиваційної, пізнавальної та соціальної сфер особистості учня та вчителя;

– визначити та проаналізувати динаміку готовності вчителів початкових класів та вчителів, які викладають дисципліни гуманітарного та природничо-математичного циклів до розвитку дитячої творчості;

– продовжити дослідження впливу уроків «Логіка» на розвиток творчої діяльності школярів;

– впроваджувати у навчально-виховний процес систему завдань з логічним навантаженням.

Дане експериментальне дослідження охоплює початкову та середню ланку освіти: учнів 1-9 класів та вчителів, які їх навчають.

Учасники дослідно-експериментальної роботи

№	Учасники експерименту	Херсон ЗОШ № 46	Скадов. академ. гімн.	Цюрупинськ		В. Олександр.		Усього
				Спец. шк. № 4	ДНЗ № 3	ЗОШ № 2	ДНЗ № 1	
1	Всього учнів:	435	307	251		346		1339
	вихованці ДНЗ				27		35	62
	1-4 класів	216	189	-		180		585
	5-9 класів	219	118	251		166		754
2	Вихованці ДНЗ				8		9	17
	Вчителі:	37	49	22		32		140
	Вчителі 1-4 класів	11	13	4		8		36
	Вчителі гуманітарного та природничо-математичного циклів	26	36	18		24		104

На початку експерименту науковим керівником експерименту Митником О. Я., проведено організаційно-методичний семінар на тему «Управління розвитком суб'єктів навчально-виховного процесу в освітньому просторі: реалії і перспективи», під час якого презентовано провідні концептуальні ідеї дослідження та механізми їх реалізації в навчально-виховному процесі закладу (2013 р.).

Для організації дослідно-експериментальної роботи на належному рівні була чітко спланована науково-методична робота з вчителями.

У кожному закладі організована робота творчої групи, метою якої є допомога вчителям в створенні умов для розвитку культури мислення школярів та розкриття інтелектуального та творчого потенціалу, самовдосконалення творчих дітей, сприяння їхньої самореалізації в навчальній та творчій діяльності. Основні завдання творчих груп:

- теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити технологію побудови навчання як цілісного творчого процесу;

- організувати розробку системи завдань з логічним навантаженням до кожного навчального предмету початкових класів та предметів гуманітарного та природничо-математичного циклів.

Члени творчих груп ознайомили вчителів із психолого-педагогічною літературою з проблеми дослідження, із досвідом роботи педагогічних колективів України. На теоретичних семінарах було вивчено сутність та співвідношення змісту понять «поняттєве мислення», «творче мислення», вивчено зміст, структуру та показники сформованості учня-діяча, особливості вчителя як конкурентоздатного фахівця, також було опановано навчально-методичний посібник «Навчання в початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика» [7]. Творчими групами підготовлено науково-методичний вісник «Дидактико-методична система розвитку дитячої творчості у межах навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу» (в основу цього видання увійшов матеріал науково-методичного посібника за редакцією керівника експерименту О. Я. Митника). З метою оволодіння вчителями технологією розвитку мотиваційної, пізнавальної, соціальної сфер було організовано роботу постійно діючого семінару-практикуму «Дидактико-методична система розвитку дитячої творчості у межах

НАУКА – ШКОЛІ

навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу» за участю керівника експерименту Митника О. Я (2014 р).

На базі шкільних комп'ютерних класів вчителями інформатики було організовано навчання з використання мультимедійних засобів (комп'ютер, проектор, DVD, телевизор, відео), створення документів у текстовому процесорі Word, створення та показ презентацій, таблиць та підрахунку даних в середовищі Excel, створення баз даних для зручної організації великої кількості інформації.

Усі педагоги-експериментатори пройшли курс навчання за програмою Digital Literacy та отримали відповідні сертифікати. Сертифікати з курсу «Intel. Навчання для майбутнього» (82 % вчителів). Науковим консультантом дослідження Воронюк І. В. проведено психолого-педагогічні практикуми:

1. «Формування у вчителів навичок ефективної взаємодії з учнями» (2013 р.).

2. «Психологічна самопідготовка вчителів та учнів до творчої взаємодії» (2014 р.).

3. «Використання методів і прийомів міжособистісної взаємодії» (2015 р.).

При підведенні підсумків формувального етапу керівником експерименту також було проведено науково-методичний семінар «Дидактичні та психологічні механізми створення розвивального освітнього простору уроку», який проведено 16-17 листопада 2015 року на базі КВНЗ «Херсонська академія непевної освіти» Херсонської обласної ради, Херсонської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 46 Херсонської міської ради та Скадовського навчально-виховного комплексу «Академічна гімназія». На семінарі вчителі цих закладів продемонстрували використання інноваційних методів навчання на уроках української, англійської мов, читання, природознавства, математики та показали активізацію самостійної пізнавальної діяльності учнів, уміння внести в навчальний процес елементи дослідження, пошуку, порівняння різноманітних фактів, явищ, продемонстрували використання різноманітних логічних завдань розвивального характеру [8].

Проведені науково-методичні заходи допомагають учителям розвивати поняттєве мислення учнів, оволодівати методичними прийомами організації навчально-творчої діяльності на уроці в процесі конструктивної взаємодії з учнями, здійснювати

формування дисципліни розуму особистості, що сприяє побудові конструктивного уроку, як уроку мислення, спілкування, де істина стає проблемно-пошуковий діалогу [4; 7].

На уроках учителі-експериментатори організують навчально-виховний процес так, що учні самі відкривають для себе нове правило, закономірність, властивості, учаться висувати та доводити гіпотези, активно спілкуються як з учителем, так і з однолітками.

Досягті успіху вчителям допомагає діяльнісний підхід до навчання й виховання, використання якого забезпечує раннє виявлення нахилів і здібностей дітей до певної сфери діяльності, розвинуте творче унікальне мислення окремої особистості. Навчання будується як цілісний творчий процес та передбачає рішення таких завдань: розвиток мислення, уміння аналізувати ситуацію, планувати діяльність на кілька кроків вперед, самостійно добувати інформацію, конструктивно взаємодіяти з іншими [5; 7].

Ще Й. Песталоцці зауважував, що завдання вчителя – дати в руки учневі «нитку», тобто визначити думкам певний напрям. На кожному уроці вчителі створюють розвивальне освітнє середовище (це такий простір, у межах якого відбувається зміцнення інтересу дитини до пізнання, відкриття нового). Такий простір сприяє формуванню в дитини рис пізнавально-активної, творчо мислячої, самокритичної особистості.

Одним із основних завдань дослідно-експериментальної роботи вчителі шкіл вважають побудову навчання як цілісного творчого процесу. Основною формою такого навчання є урок як цілісний творчий процес. Це такий урок, на якому домінує у часі ситуація розміркування, допитливості, пошуку, сумніву [там само].

Основна мета такого уроку: виховання особистості учня – творця, який буде спроможний у подальшій творчій діяльності створювати матеріальні й духовні цінності, змінювати на краще себе й суспільне життя, аналізувати й оцінювати наслідки цих змін доводити цінність власних думок іншим людям.

Урок будується так, що нові знання учні засвоюють в процесі взаємодії «учитель-клас», «учитель-учень», «учень-учень», «учень-клас». Навчальний процес проходить як діалог особистостей – учителя й учнів, які є суб'єктами освітньої діяльності. Робота учнів на уроках передбачає рішення наступних завдань:

НАУКА – ШКОЛІ

1. Розвиток мислення (гнучкість, дивергентність, критичність, самостійність).

2. Уміння аналізувати ситуацію, планувати дії на кілька кроків наперед.

3. Адекватно оцінювати результати, самостійно добувати й переробляти інформацію, конструктивно взаємодіяти з іншими.

У ході експериментальної роботи в навчальний процес було введено курс «Логіка» як окремий навчальний предмет (за рахунок варіативної складової навчального плану). Вивчення школярами курсу «Логіка» допомагає їм оволодіти логічними прийомами й способами діяльності, формувати вміння раціонально організовувати мисленнєву діяльність, розвивати логічне мислення, робити висновки, доводити, розвивати такі якості: гнучкість, усвідомлення, пошук компромісних раціональних рішень.

Учні навчилися застосовувати правила та закони логіки для аналізу подій, явищ, оцінки своїх і чужих думок, формувати та приймати обґрунтовані рішення, знаходити раціональний вихід зі складної ситуації. Навчання на уроках логіки сприяє всебічному розвитку пізнавальних здібностей, прищеплює інтерес до навчальних занять, формує навички навчальної діяльності, допомагає оволодіти навичками аналізувати й узагальнювати вивчене.

Ці учні здатні успішно здійснювати розумові дії: аналіз, синтез, порівняння, аналогію, систематизацію понять і фактів, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, застосовуючи знання зі шкільних дисциплін у процесі пізнавальної діяльності, навчилися планувати свої дії на кілька кроків наперед, розмірковувати, доводити власну думку, створювати власні «продукти», а саме: казки, вірші, презентації, використовуючи навчальний матеріал з предмета. Краще, ніж інші школярі, уміють взаємодіяти з вчителями, однолітками, батьками, а це допомагає їм доводити цінність власних думок іншим людям. Вивчення курсу «Логіка» сприяє розвитку вихованості та досвідченості дітей, що суттєво впливає на досягнення успіху кожним учнем у подальшому навчанні. Рівень навчальних досягнень учнів експериментальних класів на 20-30 % вищий, ніж у контрольних класах.

Дослідно-експериментальна робота допомагає вчителям розвивати в учнів творче мислення, а саме: гнучкість розуму, оригінальність, послідовність мислення,

НАУКА – ШКОЛІ

формування мовленнєвих умінь, образної креативності, розвитку пізнавальних інтересів. Робота в заданому напрямку формує в учневі позитивну навчальну мотивацію, навички самоконтролю, розвиває впевненість у власних силах, здібностях, допомагає вчителю виявити обдарованих дітей та дітей з потенційними ознаками обдарованості.

Проведення експерименту супроводжується моніторингом якості навчальних досягнень учнів, вивченням росту професійної компетентності вчителів. За останні роки значно зріс фаховий і методичний рівень педагогічних колективів. На практиці здійснюється перехід від інформаційного до компетентнісно орієнтованого навчання. Вчителі активно використовують діяльнісний підхід, опановують технологію побудови уроку як цілісного творчого процесу, результатом якого є зміцнення інтересу дитини до пізнання, відкриття нового, забезпечення міцних знань, формування в кожному учні рис пізнавальної активності, творчої мислячої самокритичної особистості.

Досягнення вчителів

№	Участь у конкурсах	Херсон ЗОШ № 46	Скадов. академ. гімн.	Цюрупинськ		Велика Олександр.		Усього
				спец шк. № 4	ДНЗ № 3	ЗОШ № 2	ДНЗ № 1	
1.	Учитель року	9	2	7		4		22
2.	Учитель – новатор	4						4
3.	Фестиваль педагогічних ідей	5	2	1			2	10
4.	Міжнародний форум	1				1		2
5.	Обласний конкурс	2	7			2		11
6.	Стипендія Гете Інституту для вчителів німецької мови		2					2
7.	Всеукраїнський фестиваль		3	4			2	9
8.	Флагман освіти	2						2
Усього		23	16	12	0	7	5	63

За 2013-2016 роки школи та дошкільні заклади презентували досвід інноваційної та дослідно-експериментальної діяльності на 92 методичних заходах різного рівня.

Участь у науково-методичних (практичних) семінарах, конференціях

№	Рівень заходу	Херсон ЗОШ № 46	Скадов. академ. гімн.	Цюрупинськ		Велика Олександр.		Усього
				спец. шк. № 4	ДНЗ № 3	ЗОШ № 2	ДНЗ № 1	
1.	Всеукраїнський з міжнародною участю науковий освітній форум	1						1
2.	Міжнародна науково-практична конференція	1	1				1	3
3.	Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю	2						2
4.	Всеукраїнська науково-практична конференція, фестиваль	2	4			1		7
5.	Обласні семінари, конференції, фестивалі, педагогічні читання	14	8	5	2	1	1	31
6.	Міські (районні) семінари, конференції	7	11	6	6	12	6	48
Усього		27	24	11	8	14	8	92

Таким чином, за роки проведення експерименту досвід педагогів презентований на: 13 міжнародних і всеукраїнських семінарах та конференціях, 31 обласному семінарі, майстер-класі, конференціях, форумах, 48 міських семінарах, майстер-класах, 3 виїзних науково-методичних семінарах під керівництвом керівника експерименту Митника О. Я., підготовлено 12 збірок методичних рекомендацій. За проблемою експерименту було видано 65 публікації.

Публікації за проблемою експерименту

№	Публікації	Херсон ЗОШ № 46	Скадов. академ. гімн.	Цюрупинськ		Велика Олександр.		Усього
				спец. шк. № 4	ДНЗ № 3	ЗОШ № 2	ДНЗ № 1	
1.	Публікації у видавництвах України	7	3	3	1	3		17
2.	Всеукраїнський з міжнародною участю науковий освітній форум (конференція)	3						3
3.	Міжнародна науково-практична конференція	1	3			1	1	6
4.	Всеукраїнська науково-практична конференція	3						3
5.	Обласна науково-практична конференція, фестиваль, педагогічні читання	5	4	1	1	3	3	17
6.	Збірка методичних рекомендацій	2	4	1	3	1	1	12
7.	Програми, плани			1		1	1	3
8.	Підручники, зошити	2	2					4
Усього		23	16	6	5	9	5	65

Не залишається поза увагою керівників і педагогів експериментальних закладів і розвиток творчих здібностей школярів. Особлива увага приділяється розвитку мережі шкільних гуртків для задоволення різноманітних потреб учнів. Робота гуртків, спортивних секцій та клубів спрямована на формування стабільної системи позакласної освіти, найголовніша мета якої – розкриття обдарувань кожної дитини.

Учні, які беруть участь у експерименті, – постійні учасники різних рівнів олімпіад, турнірів, змагань, конкурсів інтелектуального, технічного та творчого напрямів. Активізація позакласної роботи з основ наук сприяла активної участі учнів у міжнародних,

НАУКА – ШКОЛИ

усеукраїнських заочних конкурсів: «Кенгуру», «Соняшник», «Геліантус», «Грінвіч», «Левеня», «Лелека», «Олімпус», «Патріот», «Бобер», «Колосок» тощо.

Для підтримки високого рівня мотивації учнів щодо участі в турнірах, конкурсах, олімпіадах, змаганнях використовуються різні форми заохочення (подяки, грамоти, дипломи, призи тощо). Усього за роки експерименту в конкурсах різного рівня взяли участь 7960 учнів, переможцями різних рівнів стало 3457 учнів.

Участь учнів у конкурсах, олімпіадах

№	Участь у конкурсах	Херсон ЗОШ № 46		Скадовськ академ. гімн.		Цюрупинськ спец. шк. № 4		Велика Олександр. ЗОШ № 2		Усього	
		Кількість учасників	Перемог	Кількість учасників	Перемог	Кількість учасників	Перемог	Кількість учасників	Перемог	Кількість учасників	Перемог
1	Міжнародні та всеукраїнські конкурси	2164	659	3697	1619	822	304	778	419	7461	3001
2	Всеукраїнські олімпіади з базових дисциплін	50	50	215	213	111	111	53	21	429	395
3	МАН	27	27	21	13	10	10	12	11	70	61
Усього		2241	736	3933	1845	943	425	843	451	7960	3457

За результатами аналізу діяльності дослідно-експериментальної роботи зроблено висновки, що інноваційна діяльність допомагає педагогічним колективам краще розуміти завдання сучасної школи та виконувати їх, розробляти оптимальні шляхи в розв'язанні освітніх проблем, сприяє створенню в освітньому середовищі закладів умов, які мотивують учнів до здобуття знань та застосуванні їх у різних видах освітньої діяльності, забезпечує розвиток соціально активної, з розвинутим мисленням особистості, спроможної самостійно, активно і творчо розв'язувати поставлені перед нею практичні завдання.

Таким чином, за роки реалізації програми експерименту його учасники оволоділи й широко застосовують нові педагогічні технології, серед яких проектні, дослідницькі, здоров'язберезувальні, інформаційно-комунікаційні, діяльнісний підхід, методи емпатії, інверсії, дидактичної гри, проблемно-пошукового діалогу тощо. Учасники експерименту успішно реалізують навчальні та педагогічні проекти як на внутрішкільному, так і на районному, міському, обласному та всеукраїнському рівнях. Результатами реалізації програми експерименту є:

1. Забезпечення умов для безперервного підвищення професійної компетентності педагогічних працівників в умовах впровадження нових державних стандартів, зміни вимог до якості освіти.

2. Створення різноманітних методичних матеріалів, які зробили внесок в поповнення методичної скарбнички загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів Херсонської області.

3. Збагачення методичного інструментарію вчителів (логічні завдання, міні-підручники, презентації, відео уроки тощо).

4. Розширення кола професійного спілкування в освітньому середовищі, що постійно розвивається;

5. Розвиток інтелектуальної культури вчителів та інтелектуального мислення учнів.

Література:

1. Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів: монографія / Н. М. Бібік. – К. : ВІПОЛ, 1998. – 200 с.
2. Базелюк В. Експеримент як фактор інноваційного розвитку школи майбутнього / В. Базелюк // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – № 2. – С. 102-106
3. Ващенко Л. Інноваційне середовище післядипломної педагогічної освіти / Л. Ващенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – № 1. – С. 37-40
4. Воронюк І. В. Психологічні особливості реалізації творчого потенціалу молодших школярів / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2003. – 245 с.
5. Митник О. Я. Основні напрямки підготовки вчителя до формування культури мислення молодшого школяра // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 9-11
6. Митник О. Я. Як навчити дитину мистецтва мислення. Педагогічна психологія. Навчальний посібник для слухачів курсу підвищення кваліфікації педагогічних працівників у системі післядипломної освіти. – Київ : Видавництво «Початкова школа», 2006. – 104 с.
7. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / За ред. В. Г. Бондаря; упорядкув. О. Я. Митника. – К. : Початкова школа, 2011. – 384 с.

8. Митник О. Розвивальне освітнє середовище у початковій школі як чинник становлення успішної особистості у соціумі /Митник О. //Початкова школа. – 2016. – № 5. – С. 1-4
9. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник. – К. : А.С.К, – 2003.
10. Овчарук К. Компетентність як ключ до оновлення змісту освіти //Стратегія реформування освіти в Україні. Рекомендації з освітньої політики. – К. : «КІС», 2003. – С. 13-38.
11. Шапран О. І. Створення інноваційного освітнього середовища в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. / О. І. Шапран, Ю. П. Шапран [Електронний ресурс] / 2010-09/.

Голобородько К. Ю. *

АКМЕ-СЕРЕДОВИЩЕ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК РЕСУРС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

У статті розглядається сутність, значення та основні ознаки акмеологічного середовища, що створюється в межах ВНЗ з метою підготовки конкурентно спроможного на сучасному ринку праці фахівця. Високий рівень організації навчального процесу, інноваційний характер педагогічної діяльності дозволяють розглядати акме-середовище в якості педагогічного ресурсу, який спрямовується на максимально повноцінну професійну самореалізацію студента.

Одним із головних завдань системи вищої освіти в Україні є підготовка високопрофесійних фахівців для різних галузей суспільного життя та виробництва, спроможних забезпечити високий рівень результативності своєї праці на підставі прояву ініціативи, цілеспрямованості, творчості та особистісної зрілості. За висновками В. М. Максимової [8], сучасній системі освіти як соціально детермінованому суспільно значущому інституту притаманна акме-інтегративна функція. Суть цієї функції розкривається в відбитті різноманіття закономірностей – тих, що були народжені історично, та суто нових, інноваційних, які пов'язуються з розвитком науки та практичної діяльності людства. Її реалізація вимагає постійного пошуку нових підходів для формування фахівців сучасного типу, які б були спроможними працювати високоефективно та творчо. Вирішення цього завдання вимагає від наукової педагогіки розробки та впровадження в навчально-освітній процес вищих навчальних закладів відповідних науково обґрунтованих підходів, пошуку ресурсів, які

* © Голобородько К. Ю.